

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

ІНІ гуманітарних наук

Кафедра сучасних європейських мов

**Формування іншомовної комунікативної компетентності у
майбутніх фахівців немовних закладів вищої освіти: проблеми та
перспективи**

Ірпінь 2021

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Кафедра сучасних європейських мов

Міжвузівська науково-практична Інтернет-конференція

**Формування іншомовної комунікативної компетентності у
майбутніх фахівців немовних закладів вищої освіти: проблеми та
перспективи**

4 березня 2021 року

Ірпінь 2021

Яременко-Гасюк Олена Олександрівна,
кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри іноземних мов
природничих факультетів,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК КОМПОНЕНТ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Важливим напрямком розвитку освіти в сучасному суспільстві є забезпечення інтелектуального і морального розвитку людини на основі залучення її в різноманітну, самостійну діяльність.

Сучасна система освіти зазнає значних змін, до яких можна віднести, по-перше, бурхливий розвиток комп'ютерної техніки і телекомунікаційних технологій, а по-друге, зміна статусу англійської мови, що стала мовою міжнародного спілкування, без володіння якої не мисляться успішна професійна діяльність і ефективна професійна комунікація. В нашій доповіді ми хотіли б проаналізувати та виявити особливості її організації при навчанні іноземної мови.

Стає зрозумілим, що для досягнення нової якості освіти, дійсно адекватної сучасності, потрібен принципово новий, системний підхід, а його основою, якраз, й може стати - в якості головної складової процесу інформатизації освіти - поняття *«інформаційно - комунікаційного середовища» (ІКС)*, або *«інформаційно- освітнього середовища» (ІОС)*. Якщо в рамках ІОС/ІКС інтегрувати, а в подальшому й «параметрувати» всі найважливіші компоненти сучасного освітнього процесу - кадри, техніку, освітні ресурси, тощо - це може стати реальною основою для вироблення стратегії інформатизації сучасної освіти.

Взагалі, освіта є інформаційним процесом, тому під *інформатизацією освіти* слід розуміти систему заходів, які спрямовані на підвищення якості та ефективності роботи з навчальною інформацією. В сучасних умовах ці

заходи пов'язуються з розширенням застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

Перспективною тенденцією розвитку інформатизації освіти, розвитку її неперервного характеру, доступності, індивідуальної спрямованості є доцільне поєднання традиційних і дистанційних форм і методів навчання, що потребує експериментального та теоретичного дослідження.

У процесі інформатизації освіти створюється певний *інформаційний простір*, який включає в себе інформацію, засоби її виробництва, зберігання та передачі, методи і технології роботи з інформацією. Тому термін «*інформаційно-освітній простір*» підкреслює, що мета використання інформації в цьому просторі - утворення особистості.

Поняття «*середовище*» на відміну від поняття «*простір*» включає суб'єкт, для якого ця середовище створюється і яким воно використовується.

Отже, *інформаційно-освітня середовище* виникає як результат взаємодії суб'єктів освітнього процесу та інформаційно-освітнього простору. Це спеціально організована для вирішення певних освітніх завдань частина інформаційно-освітнього простору. До складу її входять інформаційні об'єкти, засоби комунікації, способи одержання, переробки, використання, створення інформації, колективні (соціальні) та індивідуальні суб'єкти.

Для чого ж необхідне включення інформаційних ресурсів? Традиційний підхід до освіти, орієнтований на класно-урочну систему занять, на слухання, а не на активну самостійну діяльність не дозволяє оптимально використовувати можливості нових інформаційних технологій, що з'явилися останнім часом. Тоді ж як застосування нових інформаційних технологій є може сприяти:

- підвищенню ефективності та доступності освіти незалежно від соціальних умов і місця проживання студента;
- розвитку самостійності і активності студента;
- підвищенню усвідомленості процесу пізнання;
- можливості оперативно реагувати на запити суспільства.

Сучасна методика викладання іноземних мов прагне враховувати дані тенденції і моделювати освітнє середовище з урахуванням особливостей цього середовища, специфіки предмета і практичних завдань навчання. Засвоєння і узагальнення знань у даний час не є метою освіти, а лише одним із допоміжних засобів інтелектуального розвитку людини. Сучасному суспільству потрібна людина критично мисляча, яка вміє бачити і творчо вирішувати виникаючі проблеми, самостійно здобувати потрібну інформацію, аналізувати її та застосовувати для вирішення нових завдань. Сучасна методика також підкреслює, що на чільне місце ставиться інтелектуальний і моральний розвиток людини, а успіх освіти істотно залежить від бажання людини вчитися і від його самостійної активності.

Оптимальний варіант оволодіння іноземною мовою в колишніх умовах класно-урочної системи не мислився без навчання в природному мовному середовищі. Адже без відповідного мовного середовища не домогтися сформованості навичок ефективного іншомовного міжкультурного спілкування. Але в новому інформаційно-освітньому середовищі це не означає неможливість ефективного навчання мовленню і іншомовній культурі поза їхнього природного середовища, оскільки інформаційні технології (Інтернет, електронна пошта, дистанційне навчання) лише організовують спілкування, яке відбувається майже безпосередньо з носіями мови.

Тому методисти пропонують моделювати середовище навчання, близьке до автентичного, завдяки інтеграції в навчальний процес мультимедійних технологій поряд з аудіовізуальними засобами. Головна перевага інноваційних технічних засобів навчання представляється в тому, що вони є джерелом автентичності, несуть в собі живу сучасну мову і дають справжнє уявлення про культуру.

Саме завдяки цим складовим елементам і використанню адекватної методики при навчанні іноземної мови, інформаційно-освітнє середовище (ІОС) може сприяти створенню оптимальних умов для підготовки фахівця,

що володіє ІМ як засобом міжкультурного спілкування. ІОС може виступати «середовищем моделювання іншомовного спілкування; джерелом іншомовних автентичних навчальних матеріалів різного рівня складності, надаючи доступ до іншомовних інформаційних ресурсів; середовищем створення та оновлення професійно значущих продуктів навчальної діяльності ». При цьому освітній простір має бути максимально насичений матеріальними і нематеріальними одиницями культури, входження в яку мислиться як умова оволодіння мовою.

В основу побудови цих інформаційно-освітніх середовищ покладений принцип модульності, який передбачає подання окремого курсу як закінченого модуля у вузькій предметній області, не пов'язаного з іншими курсами, довідковими матеріалами і т.д. Такий підхід до побудови інформаційно-освітніх середовищ обумовлений дидактичними традиціями західної системи освіти, заснованої на стандартизації не тільки освітньої програми, а й усіх її складових і має свої переваги і недоліки. Перевагами такого підходу є:

- простота проектування та побудови інформаційно-освітнього середовища, як сукупності дисциплін освітньої програми;

- порівняно нескладна організація навчального процесу;

- розподіл інформаційно-освітнього середовища, що трактується як можливість використання стандартизованих курсів, підготовлених різними освітніми організаціями або авторами в освітній програмі.

До недоліків такого підходу можна віднести:

- суперечливість між інтегральними системами знань у рамках освітньої програми, що полягає в міждисциплінарних зв'язках і базується на додаткових навчальних матеріалах, які деталізують і поглиблюють окремі розділи дисципліни і представляють її у вигляді системи не взаємопов'язаних модулів;

- суб'єктивізм автора при підготовці курсів в плані використання термінології, позначень тощо;

відсутність системності, цілісності в сприйнятті навчального матеріалу (велика кількість модулів не сприяє узагальненню);

відсутність логіки причинно-наслідкових зв'язків в освітній програмі;

складність адаптації в нашу освітню систему, орієнтовану на підготовку фахівців широкого профілю;

розрив між процесом навчання та традиціями наукових і науково-педагогічних шкіл.

Також до недоліків можна віднести низький рівень інформаційної культури викладача та студента, що створює перешкоди для реалізації високого темпу електронної взаємодії, яке потребує дистанційне навчання.

Отже, побудова ІОС на основі сучасних інформаційних технологій привносить у навчальний процес нові можливості: поєднання високої ефективності та гнучкості навчального процесу, широке використання інформаційних ресурсів, істотне розширення можливостей традиційних форм навчання, а також можливість побудови нових ефективних форм навчання. У той же час процес навчання з використанням інформаційно освітніх середовищ успадковує і основні елементи моделі традиційної системи освіти, такі як лекції, практичні заняття, лабораторні практикуми, контрольні завдання тощо.

Хотілося б виділити, перш за все, можливість залучення кожного студента до активного пізнавального процесу, спрямованого на самостійну діяльність, застосування ним на практиці отриманих знань та чіткого розуміння, де, яким чином і для досягнення яких цілей ці знання можуть бути застосовані.

Це також можливість працювати колективно при вирішенні різноманітних проблем, у співпраці не тільки з викладачами, а й з однолітками, можливість вільного доступу до інформації з метою формування власної незалежної та аргументованої думки з тієї чи іншої проблеми.

<i>Пернарівська Т.П.</i> Основні типи та різновиди сучасних англомовних аббревіатур.....	57
<i>Руженська Т.М.</i> Сучасні методи викладання іноземних мов.....	61
<i>Савченко А.П.</i> Інформаційні технології та самостійна робота студентів в оволодінні іноземними мовами.....	64
<i>Світлак І.І., Світлак В.І.</i> Значення іншомовної комунікативної компетенції для практичної юридичної діяльності в умовах глобалізації.....	68
<i>Сірик Л.М.</i> Формування у студентів іншомовної компетентності засобами дистанційного навчання.....	71
<i>Ткаченко О. Г.</i> Підбір мовного та мовленнєвого матеріалу для диференційованого навчання англійського усного монологічного мовлення майбутніх юристів.....	76
<i>Чайка Л.В.</i> Досвід впровадження технології «перевернутий клас» в умовах дистанційного навчання під час викладання англійської мови в немовному закладі освіти	79
<i>Чиж С. Г.</i> Проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх судномеханіків при вивченні англійської мови.....	83
<i>Чорна А. І.</i> Психологічна готовність першокурсників до оволодіння навичками професійної іншомовної комунікації в немовному ЗВО.....	87
<i>Шапошник Г.Г.</i> Значення самостійної роботи студентів при вивченні німецької мови як засобу активізації пізнавальної діяльності.....	91
<i>Януш О.Б.</i> Дискурс і наратив. Порівняльний аспект.....	94
<i>Яременко-Гасюк О.О.</i> Інформаційно-комунікаційне середовище як компонент системи навчання іноземної мови для немовних спеціальностей.....	97
<i>Ярош А. О.</i> Особливості викладання іноземної мови для студентів юридичних спеціальностей.....	102